

Krvodajalstvo je človekoljubna dejavnost, ki se izvaja v skladu z načeli prostovoljnosti, brezplačnosti in anonimnosti ter zajema vse aktivnosti motiviranja, obveščanja, organiziranja, izobraževanja, pridobivanja in klicanja krvodajalcev za namene nacionalne oskrbe s krvjo.

- Krvodajalec ste lahko, če ste zdravi, stari od 18 do 65 let in tehtate najmanj 50 kilogramov. Nosečnice, krvni bolniki in ljudje ki so imeli v zadnjih 3 mesecih operacijo ali v zadnjih 6 mesecih transfuzijo krvi, je ne smejo darovati.
- Ženske lahko dajejo kri vsake 4 mesece, moški vsake 3 mesece.

Potek odvzema krvi:

- Namestite se v udoben stol, medicinska sestra skrbno očisti predel na koži v predelu komolca vaše roke, kjer vas zbode z iglo. Lahko rečemo, da odvzem ne boli, kar vsekakor dokazuje to, da vsako leto na svetu daje kri okoli 80 milijonov ljudi.
- Kri zbiramo v zaprt sistem plastičnih vrečk, ki kasneje omogočajo predelavo.
- Ves material, ki ga pri odvzemu uporabljamo, je sterilen in za enkratno uporabo. Zato pri dajanju krvi ni možnosti okužbe.
- Krvodajalcu običajno vzamemo 450 ml krvi, kar predstavlja največ 13 % celotnega volumna krvi. Sam odvzem traja približno 5 do 10 minut ob stalni prisotnosti in nadzoru medicinske sestre.

Transfuzija je prenos dajalčeve krvi ali pripravkov prejemniku.

Transfuzijska medicina je stroka, ki se ukvarja z vsemi področji, ki zadevajo krvodajalstvo, zbiranje, testiranje in predelavo krvi, transfuzijo krvi in krvnih pripravkov, kot tudi z zdravljenjem s krvjo, krvnimi pripravki in zdravili iz krvi.

Pri večji nesreči ali operaciji izgubi človek veliko krvi. Zaradi tega lahko umre. V takih primerih dajo ponesrečencu oziroma bolniku nekaj krvi zdravega človeka. To imenujemo transfuzija (pretakanje) krvi.

Vsak bolnik lahko brez škode dobi kri svoje skupine in kri skupine 0. Človek s skupino AB pa lahko dobi kri vseh skupin. Pravimo, da je človek s skupino splošni krvodajalec, človek s skupino AB pa splošni krvojemalec.

Zdravemu organizmu ne škoduje, če mu odvzamejo nekaj krvi (do pol litra). Ob primerni hrani se kri po kratkem času obnovi. Zdrava oseba lahko povsem varno kri daruje trikrat do štirikrat na leto. Po vsakem odvzemu krvi potrebuje organizem 36 ur, da obnovi izgubljeni volumen tekočine, in kar 21 dni, da se krvne vrednosti spet normalizirajo.

Zanimivosti:

Prvo transfuzijo krvi v veno oz. arterijo, ki pa ni uspela, so zabeležili v Franciji leta 1667. Prejemnik je dobil transfuzijo ene skodelice jagnječe krvi skozi srebrno cevko. Preživel je dve transfuziji, nato pa je umrl. Šele v 20. stoletju se je transfuzija krvi uvrstila med varne klinične postopke.

Transfuzijo so uporabljali tudi med prvo svetovno vojno (1914-1918), ko so kri vozili na bojišče v posebnih steriliziranih steklenicah za mleko. Prvo mobilno krvno banko so osnovali leta 1930 med špansko državljansko vojno.

Če bi povezali vse kapilare, vene in arterije v človeškem telesu v eno žilo, bi le-ta merila 150.000 kilometrov. Vsega železa v človeški krvi je v poprečju toliko, kot ga je v žeblju, dolgem 5 centimetrov. Dve tretjini tega železa se nahaja v rdečih krvnih telescih.

Okužb z virusom HIV v deželah v razvoju je verjetno še veno posledica transfuzije krvi, okužene s tem virusom. Če dobimo transfuzijo okužene krvi, je verjetnost okužbe z virusom HIV kar 100-odstotna. Okužbe lahko učinkovito preprečujemo z zagotavljanjem stalne preskrbe z varno krvjo.

Ob vsakem srčnem utripu pride v možgane 20 % krvi, z njo pa tudi za življenje nujno potrebni kisik. Človek ima v poprečju 25 milijard rdečih krvnih telesc. Ko se približuje čas poroda se volumen krvi pri nosečnici poveča za približno 45%. Na svetu prav vsako minuto dobijo različne krvne pripravke mnogi ljudje, ki jih ogrožajo bolezni in poškodbe.

Odrasel človek ima v poprečju 4-5 litrov krvi, kar predstavlja približno 8% njegove telesne teže. Kri vsebuje 4-5 milijonov rdečih krvnih telesc.

Približno 40-50% prostornine krvni sestavljajo rdeča krvna telesa, ki prenašajo kisik. Ostalih 55-60% predstavlja krvna plazma in majhen delež belih obrambnih krvnih telesc, strjevalnih faktorjev in trombocitov. Uporabne so vse sestavine krvi, saj ima vsaka od njih pomembno vlogo pri reševanju človeških življenj.